

## Reisverslag bezoek Missie 9 mei – 5 juni 2017

### Woensdag 9 mei (Wout)

Omdat Jan en ik pas in de avond vliegen, hebben we de hele dag om nog allerlei dingen te doen. Zelfs hebben Henny en ik nog tijd om in de namiddag een flinke wandeling te maken langs de molens van Kinderdijk. Lambert en Bets gaan ons wegbrengen naar Schiphol. Vooraf maken we nog een heerlijke ovenschotel á la Bets op. Onderweg naar Schiphol is het druk op de weg, maar we komen om kwart over zeven aan. Bij het trekken van de parkeerkaart staan Jan en Jacoline achter ons, dus we zijn



samen bij aankomst op het vliegveld. Gauw de koffer inchecken en daarna tijd voor thee of koffie. Ook mijn zus Ria en haar man Gerrit zijn gekomen, gezellig. Dan wordt het tijd om afscheid te nemen. Nooit leuk, maar nu zeker niet, om de uitzwaaiers achter te laten. Beveiligings- en paspoortcontrole gaan vlot en we kunnen naar gate G9. Daar wachten tot we in mogen stappen. Goede plaatsen en op naar Dubai. Maaltijd, film kijken, een beetje dutten, ontbijt. We komen aan op een slurf, dat scheelt in de tijd van het lopen naar de gate voor vliegtuig naar Lusaka, anders moeten we eerst nog met de bus reizen. Weer wachten, en dan de bus naar het vliegtuig. Nu zitten we bij elkaar en veel ruimte, vliegtuig is voor de helft vol. Om half drie komen we in Lusaka aan. Het regelen van een visum gaat snel en ook het krijgen van de bagage. Buiten staan Febby, pastor Bbuna en Spencer ons met een brede smile op te wachten en we worden geknuffeld. Mooi om te zien hoe welkom we zijn. Bbuna doet nog een dankgebed bij de auto.

We voelen de eerste warmte van Zambia en beginnen aan de autorit naar de Missie. Druk, druk, druk in Lusaka. Buiten de stad doen we boodschappen bij Pick & Pay. We eten kip met frites bij KFC en dan gaat de tocht naar de Missie beginnen. Ondertussen is het donker geworden. Nieuw is dat er buiten Lusaka een post is gemaakt om tol te betalen, een nieuw middel voor de regering om geld binnen te halen om onderhoud aan de wegen te kunnen doen. Omstreeks negen uur bereiken we de Missie, vooral het laatste stuk van de dirtroad zit vol potholes, dus het gaat maar langzaam.

Hier worden we weer enthousiast begroet door Rafael (even nachtwacht voor een keer) en de vrouw van Bbuna. Bagage naar het gastenhuus en we kunnen ons settelen. Pas om half twaalf zoeken we ons bed op.

### Donderdag 11 mei (Jan)

Na een nacht en een dag reizen met alleen maar hazenslaapjes was het heerlijk om weer een bed onder me te voelen en onder de dekens te kunnen slapen. Ik sliep aan één stuk door, tot ik om tien voor halfzeven werd gewekt door de liefelijke stem van Wout vanachter de deur, om samen een kop thee te drinken. Daarna gingen we om tien voor zeven naar de ochtendopening, in de kerk tegenover ons gastenverblijf. Slippers aan en oversteken maar. Een mooie overdenking gehoord van pastor Bbuna over Hebréeën 12 vers 1 en 2: als we willen overwinnen in het geloof is het belangrijk om iemand naast je te hebben, een man of vrouw, vriend of vriendin, broeder of zuster, die je kan steunen in de hardloopwedstrijd van het geloof. Een mooi begin voor Wout en mij, want zo ervaren we het zelf ook een beetje. We zijn hier nu met elkaar en trekken gebroederlijk samen op. We hebben vooraf heldere afspraken gemaakt over hoe we alleen en samen te werk willen gaan, en tot nu toe werkt dat heel plezierig. Vanmorgen heeft Wout me op de Missie rondgeleid en aan verschillende mensen voorgesteld. Ik ben onder de indruk van het werk dat hier verzet wordt, vooral ook in het ziekenhuis. Eén ding dat me raakte was dat er meer dan 900 aidspatiënten onder behandeling zijn, terwijl ik gisteren hoorde dat er 13.000 mensen binnen het werkgebied van dit ziekenhuis wonen. Ik ben niet zo goed in hoofdrekenen, maar dat is een flink percentage, dat nota

bene laag is vergeleken met de rest van Afrika, waar het soms rond de 25% kan liggen. Door de behandeling zijn ziektegevallen door complicaties ten gevolge van de ziekte wel sterk afgenomen, wat dan weer goed nieuws is. Ik heb alleen maar lege ziekenzalen gezien, zowel op de mannen- vrouwen- als de kinderafdeling. De droom van elk ziekenhuis. We zeiden tegen elkaar: 'Zo zal het in de hemel ook zijn. Lege ziekenzalen.' Maar zover is het nu nog niet. Ze geven hier ook aan dat het morgen alweer vol kan liggen.

Terwijl ik rondliep viel me op hoeveel mooie oude bomen hier staan, en dat er ook nieuwe planten en bomen gepoot worden. Adri Hartkoorn zal hier blij mee zijn. En hij heeft groot gelijk. Het wordt er mooier en leefbaarder van. Ook het gras ziet er mooi onderhouden uit. Het is dit jaar minder droog dan vorig jaar, en dat is te zien. Daarnaast wordt er gericht beregend.

's Middags hebben we geluncht en hebben we de tijd genomen voor een middagdutje. De vermoeiende reis zat nog wat in de benen. Daarna ben ik naar het kantoor van mijn collega Bbuna gegaan en heb ik een prachtig gesprek van anderhalf uur gehad, waarin we hebben doorgesproken wat ik de komende weken kan gaan meemaken en uitvoeren. Ook ging het uitvoerig over mijn studieonderwerp dat ik heb meegenomen voor deze twee weken, over het God- en mensbeeld in Afrika. Hoe we tegen de verhouding God en mensen aankijken verschilt namelijk nogal in Nederland en Zambia. Voor we het wisten deelden we ervaringen in ons werk en hadden we het over bevrijdingspastoraat. We bleken beiden dezelfde ervaringen te hebben, hoewel onze culturele achtergrond volkomen anders is. Heel bijzonder. Stof tot nadenken waar ik verder mee kan in mijn studie. De eerste dag brengt me wat dat betreft meteen al veel waar ik op gehoopt had. Wout stapte ook nog even binnen om wat praktische zaken toe te voegen die voor hem van belang zijn. Febby is namelijk nog niet aanwezig, dus hij heeft de pastor nodig om wat dingen te overleggen.

's Avonds hebben we samen een heerlijke kipkerrie met rijst gemaakt, waarna we rust genomen hebben voor koffie en een goed gesprek. Even alle indrukken verwerken en gewoon gezellig kletsen, tot we de moeheid voelden opkomen en vroeg ons bed opzochten. Het begin is er. Een goed begin!

### **Vrijdag 12 mei (Wout)**

Zo, vannacht een betere nacht gemaakt. Om 10 uur naar bed gegaan en om kwart over zes opgestaan. Dat is nodig want om kwart voor zeven begint de ochtendwijding in de kapel van de Missie. Daar komt het aanwezige personeel bijeen om de dag te beginnen met zingen, bidden en een meditatie. Na de ochtendwijding gaat een groep van het personeel naar het weeshuis en de ziekenzalen om daar te bidden.

Na ons ontbijt maken we een wandeling in de omgeving. Heerlijk om even buiten de Missie te kijken in de vrije natuur. Jan maakt gelijk een serie foto's. Onderweg komen we mensen tegen, dus veel begroetingen en handen geven. Mooi om zoveel hartelijkheid te ervaren. Thuis wassen we onze handen weer goed, want je weet nooit wie je allemaal een hand geeft.

Onze douchekop heeft onderhoud nodig. Er zit veel kalk in het water en na enige tijd zijn de meeste gaatjes dicht geslibd. Je moet dan heen en weer springen om een paar druppels op te vangen. Avice wordt erbij geroepen en hij draait met een grote pijpsleutel de kop los en maakt die in de werkplaats schoon en alle gaatjes zijn weer open. Dat wordt lekker douchen vanavond. We hebben echter alleen koud water, wat de pret weer drukt. Het kost enig doorzettingsvermogen om er onder te gaan staan. Een groep van de werkers zijn bezig de afrastering van de grote groentetuin aan te brengen. Ze zijn bijna rond met het installeren van een twee meter hoog gazen hekwerk. Er moet nog een tractor komen van David Green om het hele hek te spannen, zodat het een strak geheel wordt.

Sinds een paar weken is de kippenshuur in bedrijf. Er zijn ca. 200 legkippen en 200 vleeskippen. De vleeskippen zijn bijna op gewicht en volgende week vrijdag gaan ze die aan de poort verkopen. Ik vermoed dat wij er ook wel één krijgen om te eten. We hebben al eieren gegeten van de legkippen in gekookte en gebakken vorm. Echt mooie en lekkere eieren.

Avice vertelt dat vorige week zijn oma is overleden en ze is 115 jaar geworden. We staan allebei wat waterig te kijken als hij het vertelt. Ze had totaal 256 kleinkinderen, dus de moeite waard.

Jan is met pastor Bbuna een huisbezoek aan het brengen bij een familie van de kerk. Mooi om daarin mee te lopen. Als hij thuis komt begint hij voortvarend de aardappels te schillen en boontjes klaar te maken. Dat wordt dus de warme maaltijd voor vanavond, samen met een varkensschnitzel. Tijdens het koken ontdekt hij dat hij dacht dat het een uur vroeger is dan hij veronderstelde. Dus het wordt een vroege maaltijd met daarna een lange avond.



### Zaterdag 13 mei (Jan)

Vanmorgen sloot pastor Bbuna in de dagopening een serie meditaties over Hebreëën 12: 1 en 2 af. Het was een duidelijke oproep om je in te zetten om te geloven en vol te houden. Nu hangen geloven en leven samen. Wat je leert in het geloof vertaalt zich naar het leven. Wat dat betreft is het mooi om te zien dat een groei in plichtsbesef en werkhouding waarneemt. Mensen staan niet te wachten op werk, maar gaan automatisch van het ene werk naar het andere. Het resultaat is waarneembaar. Het is netjes op de Missie en veel dingen zien er verzorgder uit dan een aantal jaren geleden.

Vanmorgen waren een aantal medewerkers op de missie samen bezig om het werk aan een hek af te maken. Ze spannen samen het gaas zodat het over tientallen meters strak staat. Dat vergt afstemming en samenwerking, wat goed lijkt te gaan. Leuk om te zien. Tijdens het werk kwam de plaatselijke variant op Hoeks vishandel langs, met wat verse vis uit een stuwmeer vlakbij. Ik kwam net te laat, want de laatste vissen werden vlak voor mij meegenomen. Ik had er graag eentje klaargemaakt. Het zag eruit als tilapia. Ik ken dat alleen vanuit de diepvries. Verser dan dit wordt het niet. Wout legde meteen een lijntje naar Gibson die bij het hek aan het werk was, want de man leek geïnteresseerd te zijn in het meenemen van de eieren als handel op de terugreis. Na het leggen van de verbinding liet Wout de twee mannen samen achter. Wie weet gaat er volgende week een krat eieren mee terug op de lege bagagedrager van de visverkoper. Ja, inderdaad, hij was op de fiets. Zelf ga ik nog even aan het einde van de ochtend een wandelingetje maken. Ik heb ontdekt dat als ik



mijn fototoestel meeneem, ik mooie plaatjes kan schieten en makkelijker contact maak met de bevolking. Bij een nederzetting gaan de maïs malende vrouwen er op eigen initiatief goed voor zitten om voor een foto te poseren, terwijl er één na een vraag van mij nog een grote klap op een zak maïs geeft zodat ik het kan vastleggen. We praten nog even wat over waar ze mee bezig zijn. Ze slaan op de maïskolven om ze wat los te maken, en daarna gaan ze in een teil en worden de harde maïskorrels van de kolf gehaald. De kinderen lopen bij vertrek voorzichtig giechelend

achter mij aan, terwijl ze af en toe vragen: 'where are you going?' Veel verder dan dat komen we niet in het Engels, maar met handen en voeten maken we grapjes en vertellen ze dat ze graag met een bal spelen. Helaas kan ik niet rondstrooien met voetballen, want ik zou dat graag doen. Ze hobbelen het hele rondje wandelen achter mij aan, wijzen me de weg als ik het hen vraag en tenslotte nemen we afscheid met een zwaai en 'bye bye!'.

's Middags bakken Wout en ik naar beste weten een stapel pannenkoeken. Uit het hoofd voegen we de ingrediënten bij elkaar, Wout maakt de mix en ik pak een pan, en al snel hebben we een hele stapel. Zelfs mijn befaamde kaaspannenkoeken lukken. Wout kijkt verlekkerd naar de stapel en spreekt de hoop uit dat er misschien wel een paar ingevroren kunnen worden. Helaas tevergeefs.

Met een laatste krachtsinspanning verdwijnen ook de laatste twee pannenkoeken van onze borden. Ik ben blij dat ik niet voor extra kilo's in het vliegtuig op de terugreis hoeft te betalen, want we zorgen goed voor onszelf en blijken beiden de eigenschap te hebben dat we van eten houden. Met een volle maag is het daarna goed tukken.

's Middags hebben we buiten een vergadering met de kerkleiding, vergelijkbaar met de kerkenraad bij ons. De plannen voor de komende week worden doorgenomen en afspraken worden gemaakt. Er zal een programma worden gemaakt waarin ik maandag de dagopening zal verzorgen en op andere dagen 's avonds een Bijbelstudie voor de hele gemeenschap zal verzorgen en een toerustingsavond voor de kerkleiding over het omgaan met conflicten. Zondag over een week zal ik de preek in de dienst verzorgen. Ik vertel ook iets over mijzelf en laat hen ook een foto van ons gezin zien. Piston en zijn vrouw hebben ook drie zoons, en dat geeft wederzijds leuk herkenning. De zondag dat we voorgaan nodigen ze ook andere kerken uit de regio uit, en vieren we 'holy communion', het Heilig Avondmaal. Wout zal dan als diaken dienen. Dit wordt een aantal keer per jaar gevierd, en nu ook ter gelegenheid van ons bezoek. Maandag gaan we hiervoor inkopen doen, en zorgen we voor rode wijn en brood. Het is namelijk al eens gebeurd dat er witte wijn was, of bijvoorbeeld crackers bij gebrek aan ingekocht brood. Improviseren zit hier diep verankerd.

Tijdens de vergadering begint een jeugdkoor te oefenen, en ik loop even binnen om te luisteren. Ik maak meteen een paar filmpjes voor thuis, onder andere voor mijn oudste zoon Thomas die erg van drummen houdt. Hij zou zich hier erg thuis voelen. Alles heeft een ritme in zich en het gaat voortdurend door. Je ziet regelmatig kinderen naar de trommels in de kerk lopen waarna je de mooiste ritmes hoort.

Nu nog een soepje koken, want na zo'n zware maaltijd 's middags doen we het nu even wat rustiger aan, en vanavond weer relaxen, een boek lezen, praten en daarna weer een nacht vol dromen om al het gebeurde te verwerken. Het is bijna zondag. Ik zie ernaar uit.

Henny	Vriendin van Wout
Lambert en Bets	Neef en nicht die Wout wegbrengen
Jan	Ds. Jan Reijm van de Ichthuskerk in Alblasserdam
Jacoline	vrouw van Jan
Febby	manager missie, EHT gezondheidswerker
Bbuna	pastor en ass. manager
Spencer	chauffeur
Rafaël	tuinman
Adri Hartkoorn	bestuurslid FCMH, oprichter family in Christ Mission Holland
Avice	onderhoudsman
David Green	blanke boer
Gibson	verpleegkundige/lid spiritual committee